

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КРАКОВІ
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАКСИМА ТАНКА
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Я. ГОГЕБАШВІЛІ
НІЖИНСЬКА МІСЬКА РАДА

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції для
студентів та молодих науковців:

"ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ: історичний досвід та політичні перспективи"

УДК 327 (063)

ББК 66,4 я 43

М 34

(с 24).

Укладачі:

Свистович Степан Михайлович, д.і.н., професор, завідувач кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

Кузьменко Юлія Володимирівна, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої
історії та міжнародних відносин Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

М 34 Матеріали Міжнародної наукової конференції для студентів та
молодих науковців: "Європейська інтеграція: історичний досвід та
політичні перспективи". – Ніжин НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 264 с.

Автори статей відповідають за достовірність та вірогідність
викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому
особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

УДК 327 (063)

ББК 66,4 я 43

© автори статей, 2016

© НДУ ім. М. Гоголя, 2014

ЗМІСТ

Рецензія на збірник матеріалів конференції д.політ.н., проф. <i>О.Д. Бойка</i>	3
Рецензія на збірник матеріалів конференції д.політ.н., проф. <i>Ф.В. Барановського</i>	5
 Історія розвитку та реалізації ідей інтеграції країн Європи	
<i>Бучковська Оксана</i> ВНЕСОК НІМЕЧЧИНИ У СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СУСІДСТВА	8
<i>Сиволожська Каріна</i> ІДЕЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ РІХАРДА КУДЕНХОВЕ- КАЛЕРГІ	16
<i>Лейберов Олексій</i> ПАНЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОЕКТ АРІСТІДА БРІАНА ТА ПОЗИЦІЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ	24
<i>Баров Володимир</i> ПРОЕКТ ПАН-ЄВРОПИ 1929-1933 РР.	30
<i>Морозов Сергій</i> ПОЛІТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЄС У 1965-1986 РР.: ЗІТКНЕННЯ МІЖУРЯДОВОЇ ТА НАДНАЦІОНАЛЬНОЇ КОНЦЕПЦІЙ	35
<i>Іванова Анна</i> ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК РУШІЙНИЙ ФАКТОР РОЗГОРТАННЯ РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ 2013 Р.	46

**Перспективи та проблеми реалізації європейського
вибору в Польщі та Україні**

Kamionka Mateusz

EU-UKRAINE PROBLEMS WITH ASSOCIATION 54

Бойко Олександр

**ОСНОВНІ БАР'ЄРИ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ
ЕФЕКТИВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ..... 61**

Вакулко Іванна

МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ: АСИМЕТРІЯ ПАМ'ЯТІ.. 70

Malik Szymon

**ZNACZENIE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO W
PROCESIE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ UKRAINY..... 78**

Ломоносов Михайло, Стахурська Анастасія

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ:
УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ..... 86**

Łukaszuk Kinga

**INTEGRACJA EUROPEJSKA – ZMIANY KULTUROWE I
SPOŁECZNO-POLITYCZNE W POLSCE..... 96**

Зубчик Олег

**ХРОНОПОЛІТИКА: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ..... 109**

Мартиненко Альона

ПЛЮСИ ТА МІНУСИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ЄС..... 119

Шапаренко Юлія

**ДО ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦІННОСТЕЙ
ЛЕМКІВСЬКОГО ЕТНОСУ У ХХІ СТОЛІТТІ 128**

Szpila Katarzyna

WPLYW POLITYKI SPÓJNOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ NA ROZWÓJ REGIONÓW W POLSCE.....	134
--	-----

Kірєєв Денис

ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА ЯК ФАКТОР ЄВРО- ПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	143
--	-----

**Політичні, соціально-економічні, гуманітарні та
безпекові проблеми Європейського Союзу**

Stach Łukasz

CURRENT PROBLEMS OF THE EUROPEAN UNION.....	151
---	-----

Барановський Фелікс

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ: АСПЕКТИ ВЗАЄМОВПЛИВУ.....	158
---	-----

Лісовська Мирослава

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	168
--	-----

Лях Владислав

СУЧАСНИЙ СТАН ЄС – ТОЧКА БІФУРКАЦІЇ?	177
--	-----

Łyczak Wojciech

POLSKA POLITYKA ZAGRANICZNA WOBEC INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ PO 2004 R.	182
--	-----

Rosół Katarzyna

TURCJA A UNIA EUROPEJSKA – POLITYCZNA PRZESZŁOŚĆ, PRZYSZŁOŚĆ CZY UTOPIA?	192
---	-----

Добкевич Анна

ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ.....	201
---	-----

Kurczyk Ewa, Powroźnik Artur

INTEGRACJA EUROPEJSKA A PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI – WYBRANE ZAGADNIENIA POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO, SZANSE I ZAGROŻENIA DLA POLSKI.....	208
---	-----

Захарченко Дмитро

"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР" У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ КУЛЬТУРИ ЕЛЕКТОРАТУ СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	223
---	-----

Петренко Олена

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	230
--	-----

Замарасв Антон

КАТЕГОРІЯ "ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ" В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	238
--	-----

Кірнічева Ольга

РУХ ПЕГІДА У НІМЕЧЧИНІ ЯК ВИКЛИК МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄС.....	247
--	-----

Солодка Катерина

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	252
---	-----

Література

1. Niblett Robin. Britain, the EU and the Sovereignty Myth / Research Paper, Europe Programme. – London: Royal Institute of International Affairs, Chatham House, 2016. – 26 p.
2. Damian Chalmers. European Restatements of Sovereignty // LSE Law, Society and Economy Working Papers 10/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.lse.ac.uk/collections/LAW/wps/WPS2013-10_Chalmers.pdf
3. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього // Інститут європейських досліджень НАН України / Керівник автор. кол.: А. І. Кудряченко. – К., 2009. – 226 с.

УДК 339.924

Мирослава Лісовська

Київський університет імені Бориса Грінченка,
старший викладач кафедри міжнародних
відносин та міжнародного права

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

У статті досліджується сучасний стан розвитку транскордонного співробітництва в умовах поглиблення інтеграційних процесів. Проаналізовано ініціативу Східного партнерства як важливу складову відносин Україна – ЄС. Визначено роль транскордонного співробітництва у реалізації політики Східного партнерства.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, європейська інтеграція, Східне партнерство, програма транскордонного співробітництва.

In the article is investigated the current state of cross-border cooperation in terms of deepening integration processes. Eastern Partnership initiative as an important component of EU – Ukraine relations is analysed. The role of cross-border cooperation in the implementation of the Eastern Partnership is determined.

Key words: cross-border cooperation, European integration, Eastern partnership, CBC program.

Постановка проблеми, її актуальність. В умовах практичної реалізації євроінтеграційної стратегії України, геополітичних змін, викликаних розширенням Європейського Союзу у 2004 та 2007 рр., питання транскордонного співробітництва набуває особливої актуальності. У зміні формату відносин між державами транскордонне співробітництво доцільно розглядати як механізм реалізації програми Східного партнерства, оскільки дана програма ґрунтується на двосторонньому співробітництві Європейського Союзу з державами-партнерами та багатосторонній взаємодії. Виникає необхідність у переосмисленні загальної моделі транскордонного співробітництва України за нових євроінтеграційних умов.

Аналіз досліджень та публікацій. Транскордонна тематика досить широко представлена у сучасних наукових дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців. Серед зарубіжних дослідників слід зазначити Б. Борисова, Т. Коморніцкі, Т. Лієвські, З. Макела, А. Стасяк та ін. Теоретичний рівень транскордонного співробітництва та суміжні терміни, основні тенденції регіонального розвитку досліджують такі вітчизняні вчені як О. Дацій, М. Долішній, Є. Кіш, Н. Мікула, Д. Стеченко. Досвід діяльності транскордонних об'єднань країн Західної Європи аналізують О. Урбан, Р. Федан. Вітчизняна практика участі прикордонних регіонів у транскордонному співробітництві стала об'єктом наукових розвідок Н. Луцишин, М. Лендєл, О. Вишнякова. Основи здійснення транскордонної співпраці як чинника інтеграції України в Європейське Співтовариство досліджують І. Артьомов, І. Нагорна, І. Студенніков. Проблематика більшості досліджень стосується соціально-економічного розвитку конкретних прикордонних територій та практичної діяльності євро-регіонів. Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що проблема транскордонного співробітництва як євроінтеграційного фактора залишається недостатньо вивченою, особливо в аспекті політики Східного Партнерства.

Мета дослідження – аналіз сучасного стану транскордонного співробітництва в рамках ініціативи Східного партнерства, яка надає додаткові можливості для євроінтеграційних прагнень України.

Виклад основного матеріалу. Сучасний розвиток європейських інтеграційних процесів, вже за умов розширеного на схід Євросоюзу, потребує виокремлення нових пріоритетів розвитку транскордонного

співробітництва України та сусідніх держав. Нові геополітичні зміни в регіоні Центральної та Східної Європи, викликані розширенням ЄС на Схід, диктують необхідність формування транскордонних відносин за європейськими стандартами. При цьому слід звернути особливу увагу на те, що з 2004 р. транскордонне співробітництво між Україною і Польщею, Словаччиною та Угорщиною, з 2007 р. – з Румунією, здійснюється згідно з європейськими нормами і принципами в контексті формування і реалізації науково обґрунтованих спільних концепцій розвитку прикордонних територій сусідніх держав.

Н. Мікула розглядає транскордонне співробітництво як специфічну сферу зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні та яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю й можливостями більш активного їх використання, а також низкою особливостей, а саме наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і, відповідно, спільним вирішенням проблем екологічної безпеки, більш широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав та особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (дороги, зв'язок, сфера обслуговування, придорожня інфраструктура) [5, с. 16]. Таке визначення транскордонного співробітництва є своєрідним елементом міжнародних відносин, суб'єктами яких є прикордонні території сусідніх держав. Отримання спільної користі є метою такого співробітництва. І. Студенніков визначає транскордонне співробітництво не тільки як інструмент розвитку прикордонних територій, а й як спосіб посилення контактів між людьми і взаємопроникнення цінностей громадянського суспільства через європейські кордони [11, с. 322].

Аналіз розвитку транскордонного співробітництва в умовах поглиблення інтеграційних процесів показує, що міжрегіональне, транскордонне співробітництво в Європі знаходиться на етапі системних якісних змін.

Транскордонне співробітництво слід розглядати у двох площинах – як інструмент розвитку прикордонних територій та як чинник реалізації євроінтеграційних прагнень. Транскордонне співробітництво прикордонних областей України і сусідніх країн вітчизняний дослідник О. Дачій умовно розділяє на два "напрямки": транскордонне співробітництво, що відбувається на кордоні з ЄС, а також

транскордонне співробітництво у так званому прикордонні, зокрема України, Білорусі та Молдови [2, с. 39].

Розширення Європейського Союзу до кордонів України суттєво змінило сам статус транскордонного співробітництва нашої держави. Тобто, перетворилося на форму відносин України як з окремими державами-членами ЄС, так і з Євросоюзом у цілому. Співробітництво центральноєвропейських держав з Україною тепер стало невід'ємною складовою частиною нової східної політики Євросоюзу, в т. ч. концепцій "Розширена Європа – Сусідні країни. Нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами" та Східного партнерства, створивши об'єктивне підґрунтя розвитку довготермінових транскордонних відносин [4, с. 134].

Необхідність вирішення проблем транскордонного співробітництва продиктована значною диференціацією соціально-економічного розвитку регіонів, яка суттєво посилюється в умовах світової кризи і стала основою не лише економічної, а і соціально-політичної дезінтеграції держави. Наразі спостерігаються значні диспропорції у розвитку прикордонних регіонів нашої країни та їх транскордонних партнерів – прикордонних регіонів країн Європейського Союзу, що межують з Україною [1]. Для прикордонних територій характерне їх невідповідне соціально-економічне розташування, що спричиняє сповільнення їх розвитку. Транскордонне співробітництво спрямоване на подолання негативних факторів периферійності цих територій і використовується як інструмент мобілізації та ефективного використання існуючого потенціалу прикордонних територій та оптимального поєднання можливостей і ресурсів прикордонних територій двох або більше країн, що межують, з метою розв'язання спільних проблем та вирішення завдань просторового розвитку.

Однак вступ країн-сусідів України – Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії до ЄС автоматично не сформував нові механізми інтенсифікації транскордонного співробітництва на її кордоні. Незважаючи на покращення фінансування з боку ЄС, структурні проблеми прикордонної співпраці залишилися незмінними, і їх можливо подолати лише із зміною державної політики та управлінських стереотипів усіх партнерів.

Незважаючи на те, що Україна тривалий час бере участь в реалізації проектів транскордонного співробітництва, його можливості використовуються лише частково. На основі цієї співпраці

здійснюються переважно некомерційні проекти, що фінансуються з європейських фондів. Великою перешкодою на шляху ефективного функціонування транскордонного співробітництва в Україні є обмеженість функціонування регіональних органів влади та місцевого самоврядування. Складна ієрархічність системи управління процесами транскордонного співробітництва призводить до дублювання повноважень за окремими напрямками та невизначеності механізмів фінансування програм [6]. З огляду на це першочерговим завданням концепції розвитку транскордонного співробітництва має стати створення умов для мобілізації місцевого потенціалу і ресурсів, посилення конкурентоспроможності регіонів.

Відносини ЄС із новими сусідами відбувалися у форматі Європейської політики сусідства. Для матеріально-фінансового забезпечення діяльності в рамках Європейської політики сусідства на період 2007–2013 рр. було запроваджено механізм Європейського інструменту сусідства й партнерства (ЄІСП). Пропозиції щодо посилення транскордонного співробітництва було визначено у ряді Комюніке Європейської Комісії у 2003 та 2004 рр., включено в пропозицію Комісії щодо Європейського інструменту сусідства і партнерства у вересні 2004 р. і впроваджено в ЄІСП, як це затверджено Радою та Парламентом ЄС.

Новим форматом посилення двостороннього та багатостороннього співробітництва ЄС із країнами-сусідами стала стратегія Східного партнерства. Східне партнерство започатковане на Установчому саміті Східного партнерства в Празі 7 травня 2009 р. Дана стратегія є відповіддю на запит щодо регіональної диференціації держав-партнерів в рамках Європейської політики сусідства. Пропозиція стосується шести країн: Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України. Головною метою Східного партнерства є створення необхідних умов для прискорення політичної асоціації та подальшої економічної інтеграції між ЄС і зацікавленими країнами-партнерами. Інакше кажучи, Східне партнерство є першою зовнішньополітичною ініціативою ЄС для європейських країн колишнього СРСР, яка пропонує їм співпрацю на інтеграційних засадах [9, с. 9].

Стратегія Східного партнерства викликала критичну реакцію України. Оскільки очікування нашої держави від нової східної політики ЄС значно перевищували європейські пропозиції: Східне партнерство не містило принципово нових підходів до розвитку відносин між ЄС та

Україною. У тому вигляді, в якому його ухвалили, Східне партнерство свідчило про те, що Євросоюз обрав для себе роль спостерігача за розвитком політичних процесів в регіоні. Не маючи готової східної стратегії, ЄС на рівні двосторонніх відносин застосував до країн-партнерів стратегію "успішного прецеденту". Україна в цьому аспекті відіграла роль "флагмана" – саме на основі українського досвіду Європейський Союз виробляє свої підходи до співпраці з іншими країнами-партнерами по Східному партнерству [3, с. 8]. Є всі підстави стверджувати, що саме стратегічний курс України на інтеграцію до ЄС виявився вирішальним чинником, що дозволив Брюсселю взяти на себе роль центру регіонального тяжіння для всіх держав Східного партнерства і таким чином сформувати стратегію в сьогодиншньому вигляді.

Стратегією Східного партнерства запроваджено "флагманські ініціативи", які фінансуються з багатьох джерел із різних міжнародних фінансових інституцій та приватного сектору (інституції Євросоюзу, держави-члени ЄС, міжнародні організації, громадські організації, треті країни як потенційні учасники структури), що є важливим досягненням у структурі фінансування проєктів [9, с. 10].

У рамках Східного партнерства ЄС пропонує країнам-учасникам посилену співпрацю у сфері внутрішніх справ та пересування громадян, енергетичної безпеки та економічного і регіонального розвитку. За умови виконання критеріїв безпеки щодо функціонування прикордонного режиму, видання закордонних паспортів і гармонізації з шенгенським асquis, країни Східного партнерства можуть домогтися відміни віз для своїх громадян при поїздках у ЄС. ЄС готовий до дискусій про відкриття ринку праці для громадян країн Східного партнерства. У сфері енергетичної безпеки ЄС готовий підтримати проєкти, направлені на підвищення безпеки країн Східного партнерства у сфері поставок енергетичної сировини, підвищення енергетичної ефективності і використання поновлювальних джерел енергії. У сфері економічного і соціального розвитку ЄС готовий підтримати імплементацію пілотних проєктів регіонального розвитку в країнах Східного партнерства і проєктів транскордонного співробітництва – не лише на зовнішньому кордоні ЄС, але й на кордонах між країнами Східного партнерства. З пріоритетними програмами дій перетинаються і першорядні ініціативи Східного партнерства: спільне обслуговування кордонів, підтримка малого і середнього бізнесу, регіональні ринки

електроенергії, енергетична ефективність і використання поновлювальних джерел енергії, Південний енергетичний коридор, профілактика виникнення природних катастроф та катастроф, заподіяних людською діяльністю, і готовність протистояти їм.

На важливому значенні транскордонного співробітництва країн Східного партнерства як одному з інструментів подолання економічної нерівності регіонів та підвищення якості життя на засадах сталого розвитку наголошено у Спільному комюніке "Нова відповідь на зміни у країнах-сусідах" від 25 травня 2011 р. Територіальне співробітництво між країнами Східного партнерства доповнює пілотна програма регіонального розвитку "Східного партнерства", головною метою якої є надання сприяння з боку ЄС здійсненню реформ, у першу чергу, у сфері соціально-економічного розвитку регіонів країн-партнерів, подолання диспропорції у розвитку регіонів та окремих груп населення за територіальною ознакою на основі принципів і підходів політики згуртування ЄС [10].

Важливим інструментом політики Східного партнерства є Програми транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства (ЄІСП) на 2014–2020 рр., які покликані забезпечувати транскордонне співробітництво, об'єднавши різних учасників – місцевих жителів, установ, організацій, підприємств та громад – з метою максимально використати можливості спільного розвитку прикордонних регіонів. Україна бере участь у 4 спільних операційних програмах транскордонного співробітництва 2014–2020 рр., а саме "Польща – Україна – Білорусь", "Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна", "Румунія – Україна" та "Басейн Чорного моря". Дія Програм поширюються на 14 областей України [8]. Кошти транскордонних, міжрегіональних та регіональних програм ЄІСП не мають національного розподілу, а виділяються на реалізацію багатосторонніх проектів, які відбираються на конкурсній основі.

Основними спільними напрямками співпраці в рамках Програм транскордонного співробітництва є:

- сприяння місцевій культурі та збереження історичної спадщини;
- підвищення доступності регіонів, розвиток міцного та стійкого до кліматичних впливів транспорту, комунікаційних мереж і систем;
- спільні виклики в галузі захисту і безпеки;

- сприяння управлінню кордонами та управлінню безпекою, мобільністю та міграцією тощо.

У рамках Східного партнерства діє програма EaPТС, яка є унікальною по своїй суті. Вперше Європейський Союз надає можливості країнам Східного партнерства реалізовувати транскордонні проекти без участі країн-членів ЄС. У рамках EaPТС реалізують такі програми: Білорусь-Україна, Молдова-Україна, Грузія-Вірменія та Грузія-Азербайджан. Партнерам надана можливість самостійно і спільно визначати пріоритети та операційні цілі.

В Україні затверджено програму розвитку транскордонного співробітництва на 2016–2020 рр. Програма визначає: пріоритетні напрями та основні завдання розвитку транскордонного співробітництва на 2016–2020 рр.; механізм її реалізації; обсяги та джерела фінансування. Реалізація Програми здійснюватиметься шляхом виконання визначених заходів та проектів транскордонного співробітництва, яким може надаватися державна фінансова підтримка. Програмою передбачається реалізація 25 проектів транскордонного співробітництва, які спрямовані на розвиток інфраструктури, прикордонних регіонів України, охорону навколишнього середовища [7]. Виконання Програми сприятиме консолідації зусиль суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва та концентрації ресурсів заради досягнення збалансованого розвитку та підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів України.

Висновки. Таким чином, транскордонне співробітництво набуває важливого значення для реалізації інтеграційної стратегії України. Тому актуальними завданнями сьогодні є вдосконалення транскордонних зв'язків України та розбудова європейського рівня транскордонного співробітництва.

Ефективне використання можливостей транскордонного співробітництва може стати одним з кроків узгодження інтересів ЄС і України.

Східне партнерство як універсальна стратегія розвитку відносин ЄС зі своїми сусідами у Східній Європі надає нових можливостей розвитку транскордонного співробітництва, які слід використати з метою підвищення конкурентоспроможності регіонів (особливо прикордонних), оптимізації системи чинників транскордонного співробітництва прикордонних регіонів України.

Література

1. Артьомов І. В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України : [монографія] / І. В. Артьомов. – Ужгород : Ліра, 2009. – 520 с.
2. Дачій О. І. Державна підтримка інновацій / О. І. Дачій // Держава та регіони. – 2003. – № 3. – С. 39–43.
3. Ініціатива ЄС "Східне партнерство": перспективи ефективної реалізації та можливості для України. Аналітична доповідь [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Shidne_partn-ce670.pdf.
4. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України і Євро-союзу / Є. Кіш. – Політичний менеджмент. – 2006. – № 5. – С. 131–144.
5. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : [монографія] / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
6. Нагорна І. В. Транскордонне співробітництво як напрямок євроінтеграційних процесів в Україні / І. Нагорна // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – К., 2007. – Вип. 2. – С. 6–10.
7. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF>.
8. Програма транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна 2014–2020 рр. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://pl-by-ua.eu/ua_news_162.
9. Розвиток транскордонного співробітництва в умовах Європейської політики сусідства : метод. рек. / авт. кол. : О. М. Овчар, В. М. Кривцова, Н. І. Кадук. – К. : НАДУ, 2010. – 40 с.
10. Стратегія Програм територіального співробітництва країн Східного партнерства [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://baranivkarda.org.ua/index.php/tsilovi-prohramy/1571-stratehiia-prohram-terytorialnoho-spivrobitnytstva-krain-skhidnoho-partnerstva>.
11. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його роль в процесі Європейської інтеграції України / І. Студенніков // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. – Вип. 15: Міжвідомчий збірник наукових праць / Відп. ред. С. В. Віднянський. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2006. – С. 309–322.